

Adalar Nasıl Oluşur?

Suyla çevrelenmiş ve başka bir kara parçasıyla bağlantısı olmayan kara parçalarına ada denir. Dünya üzerinde binlerce ada vardır. Bu adalar zaman içinde farklı doğa olayları sonucunda oluşmuşlar; hâlâ da oluşmaya, değişmeye devam ediyorlar.

Bazı adalar, kıtalardan kopan kara parçalarından ya da kıtaların uç kısımlarında bulunan kara parçalarının her yanı suyla çevrilen bölümlerinden oluşur. Bunlara kara yakını adalar denir. Dünyadaki büyük adaların çoğu kara yakını adalardır.

Bu uydu fotoğrafında gördüğünüz büyük kara parçası Avustralya kıtası. Avustralya'nın sağ alt kısmında gördüğünüz adaysa Tazmania Adası. Tazmania Adası kara yakını adalardan biri.

Bu uydu fotoğrafında gördüğünüz büyük kara parçası Afrika kıtasının güney ucu. Kıtanın güneydoğusunda gördüğünüz adaysa Madagaskar. Bu ada da kara yakını adalardan.

Bazı adalar okyanus tabanında bulunan yanardağların patlamaları sonucunda oluşur. Bu şekilde oluşan adalara okyanus adaları denir. Okyanus adaları yanardağ patlamalarıyla açığa çıkan lavların soğuyarak zaman içinde üst üste birikmesiyle oluşur.

Burası Büyük Okyanus'ta bulunan Hawaii Adaları'ndan biri olan Oahu Adası. Bu ada bir okyanus adası. Bu ada ve Hawaii Adaları'nı oluşturan diğer adalar bölgedeki yanardağların hâlâ etkin olması nedeniyle değişmeyi sürdürüyor.

Okyanus adalarından bazıları mercan adasına dönüşür. Okyanus tabanında oluşan yanardağ patlamalarının ardından ortaya çıkan adaların çevresinde mercan adı verilen canlılar yaşamaya başlar. Mercanlar öldükten sonra kalıntıları üst üste birikir. Binlerce yıl sonra burada mercan kayalıkları adı verilen yapılar oluşur. Ancak zaman içinde çeşitli nedenlerle ada batar. Bunun sonucunda mercan kayalıklarının ortasında sığ bir göl oluşur. İşte ortasında göl bulunan ve genellikle halka şeklinde olan bu tip adalara mercan adaları adı verilir.

Atafu Adası,
Büyük Okyanus'un
güneyinde bulunan
Tokelau ada
ülkesine bağlı
mercan adalardan
biridir.

ISS014-E-19882 <http://eol.jsc.nasa.gov/>

Nehirler özellikle denize döküldükleri yerlerde daha yavaş akar. Bu nedenle sürükledikleri kayaç ve toprak parçaları buralarda birikir. Bu şekilde oluşan adalara alüvyon adaları denir.

Fotoğrafın
ortasında
gördüğünüz
küçük ada,
Kanada'nın New
Westminster
kentinde
bulunan Fraser
Nehri üzerindeki
bir alüvyon
adası. Alüvyon
adalara çok
yüksek olmaz.